

*71. Na Tebe, Gospodi, se upovavam
da ne se posramja nikoga.
2: Izbavi me v pravdata Si i osvobodi me,
prikloni kym mene uhoto Si i spasi me.
9: Ne me othvyrlyaj vyv vreme na starostta mi,
ne me ostavjaj, kogato otpada silata mi.*

Prez proletta na 1941 godina vylna na vseobshta ludost zalja grad Saraevo...

Tylpata pljachkosvashe evrejski i srybski magazini. Horata se zavaljaha i padaha pod prekaleno tezhkija tovar na ograbenata stoka.

Pylzjaha kato nasekomi po pokriva na evrejskija Hram, otkyrtvajki ot kupola kysove medna lamarina.

Paleha znamenata na Kralstvoto i izdigaha novi, s cherveno-beli shahmatni gerbove. Aklamirashe se novovyzniknalata Nezavisima Hyrvatska dyrzhava i novite vlasti.

Kakto i vsichki ostanali syrbi, trjabvashe da predadem radioaparata marka *telefunken* i pisheshtata mashina marka *adler*. Gramofona ne ni otneha, no veche nikoga ne slushahme muzika na nego.

Ot vreme na vreme se pojavjvashe onzi rusnak, kojto me beshe osinovil. Redovno noseshe shokoladi i igrachki. Chesto noseshe uniforma na nemski oficer. Slagashe me na koljano i prez cjaloto vreme gledashe tyzhno, povtarjajki: "Malki dec, malki dec..."

Vednyzh me izvede na razhodka. Natyknahme se na goljamo sybirane na hora, koito razmahvaha znamena i vikaha neshto. Izvikah, kolkoto mi glas dyrzhi: "Da zhivee kralja!",

spomnjajki si za chicho Nikola vyv fajtona, i vsichki se obyrynaha kym men s gnjav. Rusnakyt me zamykna do edna porta i mi naredi da ne vikam poveche nishto.

V shumoljashtata pljushena kutija na teatyra davaha “Sinjata ptica” ot Meternih. Tova beshe pyrvoto poseshtenie na teatyr v zhivota mi.

Prez zimata na 1943 godina se razboljah ot koremen tif, ot kojto togava se umirashe. Lekuvash me doktor Alkalaj, domashnijat ni lekar, edin sluchajno ostanal evrein. Lelja mi palela svesht nad glavata, zashtoto mislela, che umiram. Izmyknah se. Tifa v Saraevo, inache, bjaha donesli mjusjulumanskite bezhanci – muhadzherite.

Vsjaka nedelja otivahme na grobishte, za da se grizhim za familnata grobnica. Igraeh si sred krystove i angeli, chiito betonni krila bjaha izpochupeni, i slizah v prazna, porutena grobnica, pylna s eho, dokato lelja mi polivashe tricvetnite temenuzhki.

Na edin kryst srichah bukvite ot imeto na majka mi:

BOJANA KAPOR

Predi Olimpijskite igri v Saraevo premestiha tova grobishte na drugo mjasto. Pogrebana e s zhertvite na fashizma v njakakva goljama grobnica, kojato izobshto ne sym vidjal, zashtoto chetyrt vek ne sym idval v rodnija si grad. Mnogo predi тази vojna, toj mi otne pravoto da poseshtavam svoite myrtvi. No tova veche ne e vazhno.

Grobyt na majka mi e v тази kniga.